

**OPINIA PRZECIWPOŻAROWA DOTYCZĄCA PLANOWANEJ PRZEBUDOWY
I ROZBUDOWY OBIEKTÓW WYDZIAŁU MECHANICZNEGO ENERGETYKI
I LOTNICTWA POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ W ZAKRESIE
DOSTOSOWANIA BUDYNKÓW DO AKTUALNYCH PRZEPISÓW
PRZECIWPOŻAROWYCH.**

ZAŁĄCZNIK DO PROGRAMU FUNKCJONALNO UŻYTKOWEGO PRZEBUDOWY I ROZBUDOWY
OBIEKTÓW WYDZIAŁU MECHANICZNEGO ENERGETYKI I LOTNICTWA POLITECHNIKI
WARSZAWSKIEJ W CELU POWIEKSZENIA POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ DLA POTRZEB
NOWOCZESNEGO KSZTAŁCENIA.

ZAMAWIAJĄCY:

Politechnika Warszawska – Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa
ulica Nowowiejska 24, 00-665 Warszawa

OPRACOWAŁ:

Rzecznik ds. zabezpieczeń
przeciwpożarowych
mgr inż. Ryszard Psujek
Nr upr. 298/94

WARSZAWA, 08.12.2014

Spis treści:

1.	Podstawa opracowania.....	3
2.	Program użytkowy.....	3
3.	Powierzchnia, wysokość i liczba kondygnacji	5
4.	Odległość od obiektów sąsiadujących.....	6
5.	Parametry pożarowe występujących substancji palnych.....	6
6.	Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego	6
7.	Kategoria zagrożenia ludzi.....	6
8.	Ocena zagrożenia wybuchem.....	6
9.	Podział obiektu na strefy pożarowe.....	6
10.	Klasa odporności pożarowej budynku ,klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.....	8
11.	Warunki ewakuacji.....	9
12.	Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych.....	11
13.	Dobór urządzeń przeciwpożarowych w obiekcie , dostosowany do wymagań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej i proponowanych jako rozwiązania zamienne do ekspertyzy technicznej stanu ochrony przeciwpożarowej rozbudowanego budynku.....	12
14.	Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.....	14
15.	Elementy wyposażenia i wystroju wewnątrz	14
16.	Drogi pożarowe.....	15
17.	Wnioski.....	15

ZAŁĄCZNIK: Rysunki – szt. 5

1. Podstawowa opracowania.

Podstawę opracowania stanowią następujące przepisy i dokumenty:

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz.690 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz.719),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030),
- Polskie Normy.
- Ekspertyza techniczna stanu ochrony przeciwpożarowej Budynku A Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej, ul. Nowowiejska 21/2, Warszawa. Listopad 2013 r.

2. Program użytkowy budynku.

Kompleks budynków objęty opracowaniem składa się z części frontowej (Budynek główny A od ulicy Nowowiejskiej), dwóch prostokątnych do niej skrzydeł (hale C i D), usytuowanych w układzie symetrycznym i oddzielonych od siebie dziedzińcem, Auli B(TC-1) z częścią biurową, łącznika usytuowanego pomiędzy halami, aulą i budynkiem głównym, wolno stojącej pracowni radiologicznej i chłodni kominowej w centralnej części dziedzińca. Obiekty pełnią funkcje dydaktyczno-naukowe. W halach C i D prowadzone są głównie zajęcia laboratoryjne, natomiast w budynku głównym i auli prowadzone są wykłady. W zachodniej części hali D mieszczą się wyremontowane i przebudowane kilka lat temu pomieszczenia użytkowane przez Polsko-Japońskie Centrum Efektywności Energetycznej (PJCEE) i Krajową Agencję Poszanowania Energii z dwoma niezależnymi wejściami od strony zachodniej i od dziedzińca, natomiast dwie trzecie z parterowej przybudówki hali zajmują Straż Akademicka.

Przybudówka auli od strony południowej pełni funkcję biurową, a w piwnicach techniczne i magazynowe. Na dziedzińcu, między halami znajduje się nieczynna chłodnia kominowa, a dalej za nią na płd. domek pracowni radiologicznej,

Budynek Auli B(TC-1) jest obiektem 2-kondygnacyjnym – piwnice oraz jednoprzestrzenna sala auli, przekryta jest stropodachem. Do auli od strony południowej przylega podpiwniczonym trzykondygnacyjny aneks biurowo-gospodarczy. Ściany Auli murowane, z cegły pełnej na zaprawie cementowej. Komunikacja do auli odbywa się przez dwa wejścia od strony hallu w łączniku.

Budynek łącznika jest połączony z budynkami hal, auli oraz gmachu głównego. Jest to kubatura parterowa podpiwniczona na szerokości podwórka. Mury z cegły pełnej ceramicznej. Stropy nad piwnicami żelbetowe. Stropodach łącznika żelbetowy monolityczny z otworami na dwa prostokątne świetliki w nad hallem. W łączniku szyb windy przylegający do pld. ściany gmachu głównego obsługujący ten budynek. Łącznik pełni funkcję komunikacyjną pomiędzy halami aulą, budynkiem głównym i dziedzińcem.

Hale C i D połączone są z budynkiem głównym pod kątem prostym, od strony zewnętrznej do hal przylegają parterowe przybudówki, o tej samej długości co hale. Hale nie zostały podpiwniczone. Konstrukcja hal żelbetowa monolityczna ze stropami między kondygnacjami Kleina na belkach stalowych opartych na podciągach stalowych i ścianach murowanych.

W zewnętrznych ścianach hali wykonane są duże otwory okienne w 11 osiach biegnące przez dwie górne kondygnacje hali z 16 kwaterowymi oknami. Pomiędzy kondygnacjami znajdują się miejscowo antresole i pomosty technologiczne. Konstrukcja antresol zróżnicowana, większość wykonana ze stali. Klatki schodowe oraz schody prowadzące na antresole w konstrukcji stalowej.

Dachy hali stanowi żelbetowa płyta monolityczna docieplona twardą wełną mineralną pokryta papą na hali C i tzw. membraną na dachu hali D.

Budynek chłodni kominowej jest budowlą wolno stojącą nieużytkowaną od wielu lat. Zasadniczą konstrukcję stanowi ścięty stożek pusty w środku. Chłodnia jest zagłębiona na 2,40 m poniżej poziomu terenu. Całość konstrukcji chłodni została wykonana z żelbetu. Na górze widoczny duży wentylator o średnicy wewnętrznej "komina". Na poziomie dziedzińca rozmieszczonych jest symetrycznie 6 dużych okrągłych wlotów powietrza z zamontowanymi wentylatorami.

Pracownia radiologiczna jest budynkiem parterowym, w większości podpiwniczonym, z wyjątkiem pomieszczenia od strony zachodniej. Konstrukcja tradycyjna, ściany murowane z cegły pełnej ceramicznej, strop nad piwnicami oraz nad parterem żelbetowy. Więźba dachowa tradycyjna, drewniana.

Aktualne uwarunkowania:

- Dziedziniec wewnętrzny instytutu pełni aktualnie funkcję gospodarczą i komunikacyjną. Znajdują się tutaj między innymi jednostki zewnętrzne do obsługi urządzeń laboratoryjnych. Powierzchnia dziedzińca stanowi również jedyną drogę dostaw do pomieszczeń laboratoryjnych hal. Pod powierzchnią dziedzińca biegną ciągi instalacji sanitarnych, elektrycznych i teletechnicznych, między innymi kanał ciepłowniczy do istniejącego węzła ciepłego.
- W halach C i D znajdują się pomieszczenia laboratoryjno - dydaktyczne zakładów, warsztaty oraz pomieszczenia techniczne i gospodarcze. Pomieszczenia

laboratoriów pod względem budowlanym i instalacyjnym nie spełniają aktualnych standardów i są niezgodne z aktualnymi przepisami budowlanymi („Warunki jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie”, przepisy sanepid, bhp).

- Konstrukcja oraz układ funkcjonalny hal C i D są niezgodne z aktualnymi przepisami przeciwpożarowymi pod względem: odporności ogniowej elementów konstrukcyjnych, elementów wydzielenia na strefy pożarowe oraz dróg ewakuacji jak i wyposażenia budynków w urządzenia i instalacje gaśnicze i przeciwpożarowe.

3. Powierzchnia, wysokość i liczba kondygnacji.

Budynek Auli

Liczba kondygnacji podziemnych:	0-1.
Liczba kondygnacji nadziemnych	1-3.
Wysokość obiektu	ok. 10,0 m.

Powierzchnia zabudowy obiektu	ok. 945,8 m ² .
Powierzchnia użytkowa obiektu	ok. 1414,4 m ² .
Kubatura obiektu	ok. 6990,0 m ³ .

Dziedziniec

Ilość kondygnacji podziemnych:	0-1.
Ilość kondygnacji nadziemnych	1-3.
Wysokość obiektu	ok. 15,4 m.

Powierzchnia zabudowy obiektu	ok. 945,8 m ² .
Powierzchnia użytkowa obiektu	ok. 1414,4 m ² .
Kubatura obiektu	ok. 6990,0 m ³ .

Hale C i D.

Ilość kondygnacji podziemnych:	0-1.
Ilość kondygnacji nadziemnych	1-3.
Wysokość obiektu	ok. 17,3 m.

Powierzchnia zabudowy obiektu	ok. 945,8 m ² .
Powierzchnia użytkowa obiektu	ok. 1414,4 m ² .
Kubatura obiektu	ok. 6990,0 m ³ .

Powierzchnie zabudowy obiektów:

Hala C: powierzchnia zabudowy	ok. 1179,0 m ² .
Hala D: powierzchnia zabudowy	ok. 1179,0 m ² .
Dziedziniec:(powierzchnia zabudowy	ok. 1120,0 m ² .
Budynek Auli:powierzchnia zabudowy	ok. 256,0 m ² .
Budynek gosp -biurowy pow. zabudowy	ok. 61,0 m ² .

4. Odległość od obiektów sąsiadujących.

Obiekt stanowi zabudowę zespołu trzech budynków (skrzydła A, C i D). Skrzydła rozbudowywanych hal laboratoryjnych C i D (o przeszkleń ścian zewnętrznych 35-70%) oddalone są od budynku A 7,38 m oraz 6,86 m, od jednokondygnacyjnej auli TC1 połączonej funkcjonalnie z budynkiem A i stanowiącą jego część. W dachu łącznika pomiędzy aulą TC1 a budynkiem A , zlokalizowane są dwa bezklasowe świetliki, które zostaną zlikwidowane bądź wymienione na przeszkleń o odpowiedniej klasie odporności ogniowej. Nieprawidłowości wynikające z braku zachowania odległości pomiędzy skrzydłami hal C i D a budynkiem A zostały usankcjonowane ekspertyzą techniczną z listopada 2013 r. i usunięte w 2014 r. Pozostałe nieprawidłowości w tym zakresie, związane z zabudową dziedzińca powinny być przedmiotem kolejnych rozwiązań zamiennych.

Sąsiednie budynki zaliczone do kategorii zagrożenia ludzi zlokalizowane są w odległościach większych niż 8 m.

5. Parametry pożarowe występujących substancji palnych.

W obiekcie, w częściach laboratoryjnych hal C i D przewiduje się składowanie i używanie dla potrzeb laboratoryjnych substancji palnych oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo w ilościach niezbędnych do procesu dydaktycznego i badawczego. Przewidywany jest zbiornik podziemny o pojemności 750 dm³, na paliwo lotnicze, zlokalizowany na zewnątrz budynku, od strony południowej.

6. Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego.

Przyjmuje się, że gęstość obciążenia ogniowego w pomieszczeniach magazynowych, gospodarczych i technicznych nie przekroczy wartości 1000 MJ/m².

7. Kategoria zagrożenia ludzi.

Budynek wraz z rozbudową w części nadziemnej zaliczony będzie do kategorii zagrożenia ludzi: **ZL III** – w częściach hal C i D oraz **ZL I** – w części istniejącej auli TC1. Nowoprojektowana sala dydaktyczna o pow. 160 m² przeznaczona dla liczby stałych użytkowników – 120 osób. W hali C przewiduje się maksymalnie do 100 osób, w hali D do 300 osób (dwie sale dydaktyczne po 120 osób) i na dziedzińcu (w czasie przerw do 300 osób).

8. Zagrożenie wybuchem.

W projektowanej zadaszanej przestrzeni oraz w halach laboratoryjnych, nie będą występowały pomieszczenia zagrożone wybuchem.

9. Podział obiektu na strefy pożarowe.

Strefy pożarowe powinny stanowić:

hala C, D, chłodnia kominowa, budynek pracowni radiologicznej i zadaszony dziedzinie, wraz z pomieszczeniami nowoprojektowanymi jako jedna strefa pożarowa o powierzchni 6.755 m². Odrębna strefą pożarową powinien być istniejący budynek A wraz z aulą TC1.

Powierzchnia strefy rozbudowywanej przekroczy graniczne wartości wymagane przepisami dla budynków średniowysokich ZL III, tj. 5,000 m² o ok. 1.800 m². Przekroczenie wielkości strefy będzie wymagało zastosowania rozwiązań technicznych pozwalających na zwiększenie powierzchni strefy, tj. o 100% w przypadku zastosowania stałego samoczynnego urządzenia gaśniczego wodnego, o 100 % w przypadku zastosowania urządzeń oddymiających uruchamianych systemem sygnalizacji pożarowej SSP.

Jako odrębne strefy pożarowe powinny być wydzielone:

- pomieszczenia magazynowe, techniczne, wentylatornie i klimatyzatornie, rozdzielnie elektryczne, trafo, śmietnik, warsztaty, itp.,
- pompownie pożarowe,
- klatki schodowe przewidziane jako strefy dla potrzeb ewakuacji K1 do K4.

Podział na strefy powinien być realizowany z zachowaniem następujących warunków.

Ściany oddzielenia przeciwpożarowych w części nadziemnej budynku prowadzone w pionie należy wykonać w klasie odporności ogniowej REI 120, a na ich zlicowaniu ścian zewnętrznych zapewnić pas o szerokości 2m na całej ich wysokości, wykonany z materiałów niepalnych o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 60. Ściany zewnętrzne budynku rozbudowywanego do budynku A, będą pod kątem prostym, o klasie odporności ogniowej REI/EI 120, w pasie o szerokości zmniejszonej o 50 % w stosunku do wymagań określonych przepisami dla ścian oddzielenia przeciwpożarowego obu budynków.

Należy podkreślić, że w ścianach budynku A, i w ścianach nowoprojektowanej zabudowy dziedzica przylegających do niego, występują przeszklenia.

Przejścia instalacyjne w ścianach i stropach oddzielenia przeciwpożarowego będą posiadały odporność ogniową równą odporności ogniowej tego oddzielenia. Przejścia instalacyjne w stropach części nadziemnej w klasie odporności ogniowej EI 60, przejścia w stropach pomiędzy kondygnacją podziemną a parterem, w klasie odporności ogniowej EI 120.

W przewodach wentylacyjnych przechodzących przez ściany i stropy oddzielenia przeciwpożarowego należy zaprojektować klapy odcinające (przeciwpożarowe) w klasie odporności ogniowej EIS, o klasie odporności ogniowej równej klasie odporności ogniowej elementu oddzielenia pożarowego, tj. EIS 120 dla ścian i EIS 60 dla stropów w części nadziemnej oraz EIS 120 dla stropów i ścian w części podziemnej, sterowane automatycznie z systemu sygnalizacji pożaru. Przewody wentylacyjne i klimatyzacyjne prowadzone przez strefę pożarową, której nie obsługują, powinny mieć klasę odporności ogniowej wymaganą dla elementów oddzielenia p.poż. /EIS/ lub powinny być wyposażone w przeciwpożarowe klapy odcinające.

Wymaganą klasę odporności ogniowej elementów oddzielenia przeciwpożarowego oraz zamknięć znajdujących się w nich otworów określa poniższa tabela:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej				
	elementów oddzielenia przeciwpożarowego		drzwi przeciwpożarowych lub innych zamknięć przeciwpożarowych	drzwi z przedsionka przeciwpożarowego	
	ścian i stropów, z wyjątkiem stropów w ZL	stropów w ZL		na korytarz i do pomieszczenia	Na klatkę schodową
„B”	REI 120	REI 60	EI 60	EI 30	EI 30/E30

10. Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.

Dla budynków hal laboratoryjnych C i D zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi oraz zadaszanej przestrzeń dziedzińca zaliczonej do kategorii zagrożenia ludzi, wymagana będzie klasa odporności pożarowej „B”.

W związku z przewidywanym wyposażeniem całej strefy pożarowej rozbudowywanego budynku w samoczynne urządzenie gaśnicze wodne przepisy warunków technicznych dopuszczają obniżenie klasy odporności pożarowej budynku o jedną w stosunku do wymaganej, czyli do klasy odporności pożarowej „C”, poza elementami oddzielenia pożarowych wymaganych jak dla klasy B odporności pożarowej.

W istniejących konstrukcjach hal C i D, występują podciąg i słupy stalowe konstrukcyjne, nie zabezpieczone do wymaganej klasy odporności ogniowej. Dach zadaszony dziedzińca będzie oparty na słupach stalowych, dźwigarach z drewna klejonego i stalowych krokwiach oraz w części nad rampami na dźwigarach i płatwiach stalowych. Ponadto w przestrzeni zadaszony dziedzińca zaprojektowane będą stalowe, dwukondygnacyjne pomosty ze schodami oraz szklano stalowymi boksami, dla kół naukowych. Sala dydaktyczna dostępna z poziomu 1 piętra budynku głównego A za pośrednictwem pomostów, będzie wparta na słupach stalowych, strop będzie wykonany z płyty betonowej opartej na belkach stalowych.

Przepisy dopuszczają w ścianach wewnętrznych stanowiących obudowę dróg ewakuacyjnych w strefach pożarowych ZL III i PM, umieszczanie nieotwieralnych naświetli powyżej 2 m od poziomu posadzki, jeżeli przylegające pomieszczenia nie są zagrożone wybuchem i jeżeli gęstość obciążenia ogniowego w tych pomieszczeniach nie przekracza 1000 MJ/m².

Ponadto konstrukcja zadaszona dziedzińca, jako budynku niższego, powinna mieć w pasie 8 m od ściany budynku A (wyższego), klasę odporności ogniowej co najmniej

R 30 oraz przekrycie w klasie odporności ogniowej co najmniej RE 30.

Te same wymagania dotyczą również dachu Auli Dużej TC1, która jest budynkiem niższym w stosunku do nowoprojektowanej zabudowy oraz budynku laboratorium radiologicznego, który zostanie włączony w nowoutworzoną strefę pożarową. Poszczególne elementy budynku, odpowiednio do jego klasy odporności pożarowej, będą spełniać co najmniej wymagania w zakresie klasy odporności ogniowej określone w poniższej tabeli:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku ^{5) *)}					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop ¹⁾	Ściana zewnętrzna ^{1),2)}	ściana wewnętrzna ¹⁾	przekrycie dachu ³⁾
„C”	R 60	R 15	REI 60	EI 30 (o↔i)	EI 15⁴⁾	RE 15

Oznaczenia w tabeli:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,

(-) - nie stawia się wymagań.

¹⁾ Jeżeli przegroda jest częścią głównej konstrukcji nośnej, powinna spełniać także kryteria nośności ogniowej (R) odpowiednio do wymagań zawartych w kol. 2 i 3 dla danej klasy odporności pożarowej budynku.

²⁾ Klasa odporności ogniowej dotyczy pasa międzykondygnacyjnego wraz z połączeniem ze stropem.

³⁾ Wymagania nie dotyczą naświetli dachowych, świetlików, lukarn i okien połaciowych (z zastrzeżeniem § 218), jeśli otwory w połaci dachowej nie zajmują więcej niż 20% jej powierzchni.

⁴⁾ Dla ścian komór zsypu wymaga się klasy EI 60, a dla drzwi komór zsypu klasy EI30

⁵⁾ Klasa odporności ogniowej dotyczy elementów wraz z uszczelnieniami złączy i dylatacjami.

Pasy międzykondygnacyjne o wysokości minimum 0,8 m w klasie odporności ogniowej EI 60 odporne na działanie ognia od wewnątrz i z zewnątrz.

Wszystkie elementy budynku będą nierozprzestrzeniające ognia (NRO)

Wszystkie drzwi przeciwpożarowe będą zaopatrzone w samozamykacze lub urządzenia zamykające je samoczynnie w razie pożaru.

11. Warunki ewakuacji.

Ewakuacja powinna odbywać się za pomocą pionowych i poziomych dróg komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji. Pionowe drogi komunikacji w hali C i D będą stanowiły 2 obudowane i oddzielone od poziomych dróg komunikacji ogólnej na każdej kondygnacji drzwiami przeciwpożarowymi w klasie odporności ogniowej EI 30. Ściany wewnętrzne i stropy stanowiące obudowę klatek powinny posiadać

odporność ogniową REI 60. Klatki schodowe powinny być wyposażone w urządzenia służące do usuwania dymu, uruchamiany z systemu sygnalizacji pożaru SSP.

Wyjścia z klatek schodowych K1 do K4, będą prowadzić na zewnątrz budynku korytarzami ewakuacyjnymi, w obudowie EI 60, których wszystkie otwory zamknięte będą w klasie odporności ogniowej EI 30.

Schody i spoczniki klatek zaprojektowane zostaną odpowiedniej szerokości, tj. 1,20 m dla biegu schodów oraz 1,50 m dla spoczników i podestów.

Szerokość drzwi prowadzących z klatki schodowej na zewnątrz oraz z korytarzy ewakuacyjnych na parterze i do innych stref pożarowych budynku powinna wynosić 1,20 m w świetle /szerokość skrzydła zasadniczego drzwi nie mniejsza niż 0,9 m, w świetle/.

Z zadaszonego dziedzińca oraz pomieszczeń o powierzchni powyżej 300 m² i pomieszczeń przeznaczonych do przebywania więcej niż 50 osób, należy przewidzieć minimum dwa wyjścia ewakuacyjne, w odległości przynajmniej 5 m pomiędzy wyjściami, otwierane na zewnątrz. W budynku nie przewiduje się pomieszczeń, w których może przebywać jednocześnie więcej niż 300 osób. Łączna szerokość drzwi będzie dostosowana do liczby osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu, licząc 0,6 m na 100 osób, przy czym najmniejsza szerokość drzwi w świetle ościeżnicy nie będzie mniejsza niż 0,9 m.

Szerokości poziomych dróg ewakuacyjnych wynosić będą nie mniej niż 1,4 m, przyjmując 0,6 m na 100 osób mogących przebywać w danej strefie pożarowej (ewakuacyjnej).

Korytarze stanowiące drogę ewakuacyjną powinny być podzielone na odcinki nie dłuższe niż 50 m przy zastosowaniu przegród z drzwiami dymoszczelnymi lub innych urządzeń technicznych, zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu.

Należy zapewnić długość dojścia ewakuacyjnego przy 1 dojściu dla strefy pożarowej ZL I, do 10 m i do 40 m, przy dwóch dojściach oraz przy 1 dojściu dla strefy pożarowej ZL III do 30 m oraz do 60 m przy dwóch dojściach. Przy dwóch dojściach dopuszcza się dla drugiego dojścia długość większą o 100% od najkrótszego.

Natomiast przy jednym dojściu długość dojścia nie może przekraczać 20 m na poziomej drodze ewakuacyjnej. Dojścia te nie mogą się pokrywać ani krzyżować.

Długości dojść ewakuacyjnych mogą być powiększone pod warunkiem ochrony strefy pożarowej samoczynnymi urządzeniami gaśniczymi wodnymi, np. tryskaczowymi o 50% oraz o kolejne 50% przy ochronie drogi ewakuacyjnej samoczynnymi urządzeniami oddymiającymi uruchamianymi za pomocą systemu wykrywania dymu. Przy jednoczesnym stosowaniu tych urządzeń długość dojścia może być powiększona o 100%.

Dopuszczalna długość przejścia ewakuacyjnego w strefie pożarowej ZL nie powinna przekroczyć 40 m. Przejście może prowadzić maksymalnie przez 3 pomieszczenia.

Przy zastosowaniu stałych samoczynnych urządzeń gaśniczych wodnych, np. tryskaczowych, długość przejść można powiększyć o 50% oraz przy zastosowaniu

samoczynnych urządzeń oddymiających uruchamianymi za pomocą systemu wykrywania dymu, o kolejne 50%. Powiększenia te podlegają sumowaniu.

12.Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych.

Instalacje wentylacji i klimatyzacji .

Przewody wentylacyjne będą wykonane z materiałów niepalnych. Izolacje cieplne i akustyczne zastosowane w instalacjach będą stosowane na zewnętrznej powierzchni przewodów w sposób nierozprzestrzeniający ognia.

Elastyczne przewody wentylacyjne będą wykonane z materiałów trudnozapalnych, posiadać długość maksymalną 4m i nie będą prowadzone przez elementy oddzielenia pożarowego. Przewody wentylacyjne i klimatyzacyjne w miejscu przejścia przez elementy oddzielenia przeciwpożarowego wyposażone zostaną w przeciwpożarowe klapy odcinające o klasie odporności ogniowej **EIS** równej klasie odporności ogniowej elementu oddzielenia przeciwpożarowego.

Wszystkie zastosowane w budynku przeciwpożarowe klapy odcinające na kanałach wentylacji mechanicznej i klimatyzacji sterowane będą z systemu sygnalizacji pożaru, za pomocą siłowników oraz monitorowane.

Instalacja elektroenergetyczna .

Przewody i kable elektryczne wraz z ich zamocowaniami, zwane dalej „zespołami kablowymi”, stosowane w systemach zasilania i sterowania urządzeniami służącymi ochronie przeciwpożarowej, będą zapewniać ciągłość dostawy energii elektrycznej lub przekazu sygnału przez czas wymagany do uruchomienia i działania urządzenia. Kable i przewody elektryczne o podwyższonej odporności na ogień **PH90**.

Przewody i kable elektryczne oraz inne instalacje wykonane z materiałów palnych, prowadzone w przestrzeni podpodłogowej podłogi podniesionej i w przestrzeni ponad sufitami podwieszonymi, wykorzystywanej do wentylacji lub ogrzewania pomieszczenia, powinny posiadać osłonę lub obudowę o klasie odporności ogniowej co najmniej **EI 30**.

Pozostałe instalacje .

Przepusty instalacyjne o średnicy większej niż **0,04 m** w ścianach i stropach pomieszczenia zamkniętego, dla których wymagana klasa odporności ogniowej jest nie niższa niż **EI 60** lub **REI 60**, a niebędących elementami oddzielenia przeciwpożarowego, posiadać będą klasę odporności ogniowej (EI) ścian i stropów tego pomieszczenia.

Przepusty instalacyjne w elementach oddzielenia pożarowego będą wykonane w klasie odporności ogniowej tych elementów, tj. **EI 60, EI 120** (w ścianach i stropach). Przepusty nie będą instalowane dla pojedynczych rur instalacji wodnych, kanalizacyjnych i ogrzewczych, wprowadzanych przez ściany i stropy do pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

Izolacje cieplne i akustyczne zastosowane w instalacjach zostaną wykonane w sposób nierozprzestrzeniający ognia.

Przejścia instalacji przez zewnętrzne ściany budynku, znajdujące się poniżej poziomu terenu, należy zabezpieczyć przed możliwością przenikania gazu do wnętrza budynku przejściami szczelnymi np. INTEGRA typ „WGC”.

13. Dobór urządzeń przeciwpożarowych oraz gaśnic w obiekcie dostosowany do wymagań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej i proponowanych jako rozwiązania zamienne do ekspertyzy technicznej stanu ochrony przeciwpożarowej rozbudowanego budynku.

Budynek wyposażony będzie w następujące instalacje i urządzenia ochrony przeciwpożarowej:

- **system sygnalizacji pożarowej SSP**, zgodnie z PN, ochrona pełna, z monitoringiem do Miejskiego Stanowiska Kierowania Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie. Wyposażenie modernizowanych budynków i zadaszanej powierzchni w SSP nie jest wymagane przepisami, lecz będzie wynikało z konieczności sterowania przez system SSP urządzeniami pożarowymi oraz ich monitorowania,
- **wentylację grawitacyjną do odprowadzania dymu i ciepła**, w oparciu o PN:
  - z obszaru przykrytego dziedzińca wewnętrznego przyjmując wymaganą powierzchnię czynną klap dymowych nie mniej niż 3% powierzchni rzutu poziomego podłogi.
  - klatki schodowe w hali C i D (2 klatki schodowe w każdej hali) będą obudowane elementami w klasie odporności ogniowej REI 60 i zamknięte drzwiami EI 30 oraz wyposażone w urządzenia do usuwania dymu. Wymagana powierzchnia czynna klap dymowych powinna wynosić co najmniej 5% rzutu poziomego podłogi tej klatki schodowej. Powierzchnia jednego otworu pod klapę dymową nie może być mniejsza niż 1,0 m².
  - szyby dźwigów zlokalizowanych w trzonach klatek schodowych w hali C i D, należy wyposażyć w klapy dymowe o powierzchni czynnej co najmniej 2,5% powierzchni rzutu poziomego podłogi szybu. Powierzchnia jednego otworu pod klapę dymową nie może być mniejsza niż 0,5 m².
  - poziome drogi ewakuacyjne w halach C i D projektowane jako galerie, przyległe do pomieszczeń laboratoryjnych (z pustką po środku łączącą wszystkie kondygnacje) należy wyposażyć w urządzenia do usuwania dymu, tj. klapy dymowe, co najmniej jedną klapę na każde 10 m długości poziomej drogi ewakuacyjnej. Powierzchnia czynna jednej klapy dymowej nie powinna być mniejsza niż 0,9 m². Oddymianie tej przestrzeni będzie propozycją tzw., rozwiązania zamiennego w ramach ekspertyzy technicznej.

W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania grawitacyjnych instalacji do usuwania dymu i ciepła należy zapewnić dostateczny dopływ powietrza. Geometryczna powierzchnia otworów wlotowych powietrza powinna być co najmniej

o 30% większa niż suma powierzchni wszystkich klap dymowych, w danej przestrzeni poddachowej.

Zastosowanie rozwiązań w wentylacji pożarowej dobranymi na etapie projektowym należy potwierdzić metodami inżynierskimi, np. analizą numeryczną CFD / symulacją komputerową /. Klapy oddymiające mogą być wyposażone również funkcję przewietrzania chronionych przestrzeni.

- **dźwiękowy system ostrzegawczy**, według PN-EN 60849 Dźwiękowe systemy ostrzegawcze, jako rozwiązanie zamienne w ramach ekspertyzy technicznej,

- **awaryjne oświetlenie ewakuacyjne**, według PN-EN 1838, drogi ewakuacyjne wyposażone będą w oświetlenie ewakuacyjne, załączane automatycznie w przypadku zaniku napięcia podstawowego, nie później niż 2s, z podtrzymaniem 1 godzinny, natężenie oświetlenia 1 lux w osi dróg ewakuacyjnych oraz 5 lux przy urządzeniach przeciwpożarowych, tj. hydrantach, zaworach hydrantowych, ROP-ach stanowiących elementy SSP.

- **instalację wodociągową przeciwpożarową**, z zastosowaniem hydrantów wewnętrznych 25, wyposażonych w węże półsztywne. Dla hydrantu 25 z zastosowaniem węża półsztywnego o maksymalnej dopuszczalnej długości 30 m przyjmuje się zasięg w poziomie 33m. Zakłada się jednoczesność poboru wody z dwóch sąsiednich hydrantów wewnętrznych 25. Instalacja powinna zapewniać ciśnienie na zaworze odcinającym hydrantu co najmniej 0,2 MPa i wydajność łączną poboru wody nie mniej niż 2 dm³/s, mierzona na wlocie prądownic.

Zasilanie instalacji hydrantowej z sieci miejskiej i istniejącej pompowni pożarowej. W przypadku nie zapewnienia właściwych parametrów wydajności i ciśnienia należy przewidzieć zbiornik pożarowy wody dobrany na etapie projektowym wraz z pompownią pożarową.

- **stałe wodne urządzenie gaśnicze**, chroniące całą strefę pożarową, tj. halę C i D oraz powierzchnię zadaszoną, z pompownią pożarową i zbiornikiem pożarowym wody, dobraną na etapie projektowym. Zaleca się zastosowanie urządzenia na wysokociśnieniową mgłą wodną jako rozwiązanie zamienne w ramach ekspertyzy technicznej, z uwagi na znacznie mniejsze wymagania dla pojemności zbiorników wody zasilających instalację oraz wysoką skuteczność gaśniczą, a przede wszystkim możliwość odstępiania od zabezpieczeń biernych konstrukcji stalowych (malowania farbami ognioochronnymi, natryskami czy też okładzinami systemowymi), stosowania przeszkleń o wymaganej klasie odporności ogniowej, z uwagi na wysoki efekt chłodzący te elementy w czasie pożaru i niskie straty wtórne (małe ilości wody użyte do gaszenia pożaru).

- **drzwi przeciwpożarowe sterowane z systemu sygnalizacji pożaru**,

- **instalację odgromową**, ochrona podstawowa,

- **gaśnice**, rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do grupy pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie.
- **przeciwpożarowy wyłącznik prądu**, dla nowoprojektowanej strefy pożarowej należy zaprojektować przeciwpożarowy wyłącznik prądu zlokalizowany w pomieszczeniu ochrony w budynku A, lub w pobliżu wejścia do nowoprojektowanej strefy pożarowej (wg projektu branżowego).

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu powinien odłączać dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru, (o ile urządzenia te nie posiadają własnego zasilania) tzn.:

- wentylację oddymiającą,
- system sygnalizacji pożaru,
- zestaw pompowy instalacji wodociągowej przeciwpożarowej i stałego urządzenia gaśniczego wodnego,
- dźwiękowy system ostrzegawczy,
- awaryjne oświetlenie ewakuacyjne,
- drzwi, klapy pożarowe, sterowane z systemu sygnalizacji pożaru, itp.

Odcięcie dopływu energii elektrycznej przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu nie może powodować samoczynnego załączenia drugiego źródła zasilania, do obwodów nie wymagających zasilania w czasie pożaru.

14. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Do zewnętrznego gaszenia pożaru budynku przewiduje się hydranty zewnętrzne DN 80 umieszczone na sieci wodociągowej przeciwpożarowej miejskiej ul. Nowowiejskiej i Filtrowej, w odległości do 75 m oraz hydrantów zlokalizowanych na terenie PW. Wydajność sieci hydrantowej min. 20 dm³/s (przy jednoczesnym poborze z dwóch hydrantów po 10 dm³/s każdy).

15. Elementy wyposażenia i wystroju wnętrz.

W obiekcie, stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów i wyrobów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące, jest zabronione.

Na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione. W pomieszczeniach, przeznaczonych do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób, stosowanie łatwo zapalnych przegród, stałych elementów wyposażenia i wystroju wnętrz oraz wykładzin podłogowych jest zabronione.

Okładziny sufitów oraz sufity podwieszane należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia. Przestrzeń między sufitem podwieszonym i stropem powinna być podzielona na sektory o powierzchni nie większej niż 1.000 m², a w korytarzach - przegrodami (i drzwiami dymoszczelnymi), co 50 m, wykonanymi z materiałów niepalnych.

16. Drogi pożarowe.

Do budynku zapewniony zostanie dojazd pożarowy zgodnie z przepisami lub zastosowane zostaną rozwiązania zamienne, uzgodnione z komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej. Na etapie koncepcji do budynku nie jest zapewniony dojazd pożarowy w myśl warunków przepisów przeciwpożarowych.

17. Wnioski.

Przyjęta koncepcja funkcjonalno - przestrzenna przebudowy i rozbudowy budynku nie jest możliwa do wykonania zgodnie z obowiązującymi przepisami warunków technicznych, i przepisami przeciwpożarowymi, z uwagi na istniejącą substancję budowlaną, nowatorski sposób zadaszania i zagospodarowania dziedzińca wewnętrznego oraz możliwości ekonomicznych. W związku z powyższym fazę realizacji projektowania przedmiotowej inwestycji należy:

a) poprzedzić, wykonaniem ekspertyzy technicznej stanu ochrony przeciwpożarowej oraz wniosku w sprawie drogi pożarowej, opracowanych na podstawie:

§ 2 ust.3a i § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) oraz

§ 13 ust.4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarniczych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030),

które pozwolą na spełnienie wymagań przepisów w sposób inny niż określają ww. rozporządzenia, stosownie do wskazań ekspertyzy i wniosku, opracowanych przez właściwą jednostkę badawczo-rozwojową albo rzeczoznawcę budowlanego oraz do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, uzgodnionych z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej oraz z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W celu uzyskania zgody na ww. rozwiązania zamienne oraz zapewnienia akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa pożarowego ludzi w przebudowanym i rozbudowanym budynku, należy przewidzieć w nim zabezpieczenia w urządzenia i instalacje przeciwpożarowe ponad standardowe (nie wynikające wprost z przepisów), jak wyposażenie m. i., w:

- system sygnalizacji pożarowej,
- dźwiękowy system ostrzegawczy,
- stałe samoczynne urządzenie gaśnicze wodne,
- oddymianie poziomych dróg ewakuacyjnych (galerii), hali C i D,

b) Przy doborze rozwiązań dotyczących zabezpieczenia konstrukcji stalowych oraz licznych przeszkleń ściennych, przekrycia dachu oraz zastosowania systemu grawitacyjnego oddymiania zadashzonego dziedzińca i poziomych dróg ewakuacyjnych (galerii ewakuacyjnych) w hali C i D, na etapie projektowym należy

wykorzystać metody inżynierii pożarowej z zastosowaniem symulacji komputerowej, np. CFD oraz przeprowadzeniem prób, z tzw. gorącym dymem. Metody te pozwolą na określenie możliwości zastosowania niektórych elementów budowlanych (szczególnie przeszkleń), w niższej klasie odporności ogniowej niż wymagają tego przepisy warunków technicznych.

c) W celu obniżenia klasy odporności pożarowej budynku z wymaganej „B”, do klasy „C”, zaleca się zastosowanie urządzenia na wysokociśnieniową mgłę wodną, np. typu HI-FOG, firmy INSTAG lub równoważne, jako rozwiązanie zamienne w ramach ekspertyzy technicznej, z uwagi na znacznie mniejsze wymagania dla pojemności zbiorników wody zasilających instalację (kilkukrotne), wysoką skuteczność gaśniczą oraz niskie ewentualne straty wtórne w przypadku zadziałania.

a przede wszystkim możliwość odstąpienia od zabezpieczeń biernych konstrukcji stalowych (malowania farbami ognioochronnymi, natryskami czy też okładzinami systemowymi), stosowania przeszkleń o wymaganej klasie odporności ogniowej, z uwagi na wysoki efekt chłodzący te elementy w czasie pożaru i niskie straty popożarowe (małe ilości wody użyte do gaszenia pożaru). Dobór instalacji należy poprzedzić symulacją, potwierdzającą skuteczność zabezpieczenia konstrukcji stalowych i szklanych przed działaniem wysokich temperatur.

Uwaga:

1. Wszystkie przewidziane instalacje i urządzenia ochrony przeciwpożarowej w projekcie budowlanym do zastosowania w budynku, wymagają opracowania poszczególnych projektów wykonawczych branżowych technicznych uzgodnionych przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych.

2. Wszystkie zastosowane w budynku materiały budowlane oraz instalacje i urządzenia ochrony przeciwpożarowej, powinny posiadać stosowne dokumenty wydane przez jednostki akredytowane, dopuszczające wyroby i urządzenia do stosowania na terenie kraju.

ZAŁĄCZNIK.

Rzuty kondygnacji z podziałem na strefy pożarowe – 5 rysunków.